

Februari 2021

En tillväxtdrivande transportinfrastruktur

Svenska Industrikommuner vill se satsningar på tillväxtdrivande infrastrukturer. Via nysatsningar och testbäddar kan Sverige förena tillväxt och miljötankande. Industrin kan få stor nytta av sådana föredömen, inte minst exportindustrin. Vi är beredda att medverka i dessa ansträngningar.

Regeringen lägger under våren 2021 fram en infrastrukturproposition, som får stora samhällseffekter de närmaste decennierna. Det handlar om att forma vårt samhälle till ett hållbart och konkurrenskraftigt välfärdsland.

Sverige är EU:s till ytan tredje största land. Detta vårt avlånga land i Europas utkant är beroende av att logistik och transporter fungerar.

För nätverket Svenska Industrikommuner är det viktigt att påverka inriktningen på den aviserade propositionen. Investeringsklimatet påverkas starkt av infrastrukturen, familjers beslut om jobb, skola och boende är starkt korrelerade med hur kommunikationerna ser ut och den framtida infrastrukturen kommer att ha en stark påverkan på de miljömål som kommunerna själva satt upp.

Ska det vara möjligt att åstadkomma nödvändiga förbättringar krävs att budgeten kopplad till den nya transportplanen höjs med 20 procent.

El, vätgas och biodrivmedel för transportsektorn

Vägtransporterna står för en tredjedel av Sveriges utsläpp av CO₂. Tydliga mål behöver sättas upp för transportväsendets genomgripande omställning. Myndigheten Trafikanalys räknar med att det om 10 år rullar en miljon elbilar på vägarna. Detta tekniksprång skapar industriella möjligheter givet att landet inte drabbas av obalanser i elnätet. Stora nätinvesteringar måste komma till stånd. En statlig elektrifieringskommission ska underlätta för en snabbare elektrifiering av person- och lastbilstrafiken. Den ska också överväga insatser för vätgas och bränsleceller får trafiksystemet.

Mer omfattande insatser för en robust vätgasinfrastuktur ger inte bara effekter på transportnäringarna utan också för nya industriella energilösningar inom processindustrin, t ex produktion av *”Det Gröna Stålet”* med hjälp av vätgas.

Svenska Industri kommuner ser elektrifiering och vätgasutveckling som möjliggörare för svensk industri att flytta fram sina positioner. Testbäddar, inklusive biodrivmedel, kommer att visa svensk industris potential inom clean tech. Exempelvis kommer *”vätgaskorridorer”*, med vätgasmackar längs riksvägarna att dra till sig investerarintresse.

Vätagasdrivna tåg kan bli ett alternativ på vissa linjer där investeringar i traditionell elektrifiering ej gjorts. En satsning på vätagasdrivna tåg blir betydligt billigare än att elektrifiera nya järnvägssträckor. Lokalt producerad vätagas skulle kunna kombineras med svensktillverkade vätagaståg med betydande sysselsättningseffekter på en internationell marknad där elektrifiering fortfarande ej ägt rum.

Det krävs modiga politiska beslut om den nya infrastrukturen ska ge Sverige ett kraftfullt avstamp mot klimatsmarta och konkurrenskraftiga lösningar. Det kan skapa nya värdekedjor – också med exportpotential.

Funktionsupphandlingar

Kommunernas upphandling överskrider idag 600 miljarder SEK årligen. Genom funktionsupphandlingar finns det möjligheter till teknisk och systemmässig förnyelse inom transportsektorn.

En medelstor svensk kommun äger mer än ett hundratal personbilar och ett större antal arbetsmaskiner. Förnyelsepotentialen i denna fordonsflotta ska inte förringas. Det gäller allt från fordonsbränslen till digitala bokningssystem.

Flera testbäddar arbetar idag med elbussar integrerade i stadsplaneringen. Kommunerna och de regionala huvudmännen har här en värdefull chans att skapa helhetslösningar för en tyst, miljövänlig och attraktiv kollektivtrafik.

Svenska Industri kommuner är beredda att ta fler initiativ inom detta område.

Godstransporter till och från industriella kluster

Oavsett om industrier ligger samlade i stora kluster eller är mer utspridda har man det gemensamt att gods- och persontransporter måste vara funktionella för att hela logistikkedjan ska fungera. Det behövs en dialog om både underhåll och nysatsningar så att företagen bättre kan planera sina investeringar.

När nu lastbilarna elektrifieras, krävs att industri- och logistikområdena säkras laddningskapacitet. Lokal utbyggnad av elnäten liksom batterilagring av el blir då nödvändig för att balansera frekvensen i nätet under hela dygnet.

Tåginvesteringar

Underhåll och utbyggnad av det svenska järnvägsnätet är eftersatt. Det krävs en helhetssyn på hur investeringarna i bättre fungerande järnväg fördelas. Svenska Industrikommuner vill att underhållet av de befintliga järnvägssträckningarna prioriteras. En sådan åtgärd kommer att skapa förutsättningar för en utbyggnad av snabbtåg (maxhastighet 250 km/h) till en någorlunda rimlig kostnad. En satsning på höghastighetståg (över 250 km/h) är däremot ett mycket dyrt paradigmskifte, som enligt vår mening måste ställas mot en bedömning av flygets möjligheter att bli klimatvänligt. Godstransporter kräver inte höghastighetståg.

Systemtänkande

Sambandet mellan sjöfart och godstrafik på vägnätet är ett exempel på hur systemtänkandet måste tas tillvara. Sjöfarten är underutnyttjad trots sina energieffektiva fördelar. Sjöfartsnärings potentialer bör integreras i den övriga transportpolitiska planeringen. Generellt måste samordningen mellan de statliga myndigheterna som svarar för olika trafikslag stärkas.

Svenska Industrikommuner anser att de nordiska transportkorridorerna måste bli en självklarhet i person- och godsplaneringen. Hänsyn måste tas till de stora investeringar som görs i samarbete mellan Danmark och Tyskland så att det svenska trafikflödet kopplas samman i ett effektivt system.

Nya rese- och boendemönster

Coronapandemin har haft påverkan på vårt sätt att förflytta oss. Hemmaarbete och digitala möten ökar och resandet minskat. Distansarbete medför ett större oberoende av var man bor. Tecken tyder på att storstädernas befolkningsökningar har avstannat och att det blivit mer attraktivt att bo utanför dessas regioner. Samtidigt öppnar digitaliseringen för en annorlunda mobilitet.

Det ligger i samhällets intresse att utveckling och tillväxt kommer hela Sverige till del. Då gäller det att pendlingen mellan jobb, skola och hem fungerar även utanför stora samhällen. När Sverige reser sig efter pandemin finns det ett gott tillfälle att bygga infrastrukturer som svarar upp mot de många människornas behov. Förutseende infrastruktursatsningar tar hela Sverige in i ett hållbart samhälle.

Svenska industrikommuner, arbetsutskottet, februari 2021

Catharina Fredriksson, kommunstyrelsens ordförande, Oxelösund

Jan Bohman, kommunstyrelsens ordförande, Borlänge

Andreas Erlandsson, kommunstyrelsens ordförande, Oskarshamn

Anja Johansson, ordförande Stadsbyggnadsnämnden, Luleå

Anton Sjödel, kommunalråd, Gislaved